

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3082

Vragen van het lid **Kostić** (PvdD) aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur over *het stikstofplan «Bouwstenendocument emissiereductie landbouw»* (ingezonden 21 augustus 2025).

Mededeling van Minister **Wiersma** (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) (ontvangen 11 september 2025).

Vraag 1

Bent u bekend met het op 10 juli 2025 door LTO, het Interprovinciaal Overleg, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Unie van Waterschappen en het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK) gepresenteerde «Bouwstenendocument emissiereductie landbouw» (het bouwstenendocument)?¹

Vraag 2

Herinnert u zich dat u in april 2025 het zogenoemde «Startpakket» presenteerde en aankondigde in augustus met een vervolg te komen? Bent u voornemens (delen van) het genoemde bouwstenendocument over te nemen? Zo ja, welke onderdelen, en hoe verhoudt dit zich tot de wettelijke natuurdoelen (Wet stikstofreductie en natuurverbetering) en rechterlijke uitspraken?²

Vraag 3

Erkent u dat het bouwstenendocument expliciet voorstelt om wettelijke emissiedoelen te hanteren in plaats van sturing op depositie en kritische depositiewaarden (KDW's)? Deelt u de analyse dat het loslaten van KDW-sturing op gespannen voet staat met de verplichtingen uit de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn, die lidstaten verplichten tot het beschermen van Natura 2000-gebieden tegen daadwerkelijke overschrijding van ecologisch onderbouwde drempelwaarden? Erkent u dat emissiesturing, zonder expliciete borging van depositiereductie onder de KDW's, het risico in zich draagt dat het voorzorgsbeginsel uit artikel 6 van de Habitatrichtlijn wordt geschonden? Zo nee, waarom niet?³

¹ VNG, 9 juli 2025, «Bouwstenendocument emissiereductie landbouw: Vergunningverlening in Nederland weer in beweging» (gezamenlijke-bouwsteen-emissiereductie-landbouw.pdf)

² Rechtbank Den Haag, 22 januari 2025, ECLI:NL:RBDHA:2025:578

³ Europese Commissie, Mededeling van de Commissie: Beheer van Natura-2000-gebieden – De bepalingen van artikel 6 van de habitatrichtlijn (92/43/EEG)

Vraag 4

Bent u bereid om wettelijk een bindend emissiereductiedoel én een bindend depositiedoel voor 2030 vast te leggen, conform de uitspraak van de rechtbank Den Haag in de Greenpeace-zaak, die de overheid verplicht uiterlijk in 2030 minimaal 50 procent van de stikstofgevoelige natuur onder de KDW te brengen, met prioriteit voor de meest kwetsbare natuur gezien het feit dat de initiatiefnemers voorstellen om een tussendoel in 2030 te koppelen aan het reductiedoel voor 2035? Zo nee, waarom niet?⁴

Vraag 5

Erkent u dat dergelijke instrumenten vooraf ondubbelzinnig en wettelijk moeten zijn geborgd om juridisch houdbare natuurdoelen te garanderen gezien het feit dat de initiatiefnemers van het bouwstenendocument voorzien dat, indien in 2030 blijkt dat de uitvoering onvoldoende stikstofreductie oplevert, gebruik kan worden gemaakt van dwingende maatregelen zoals wettelijke herverkaveling, intrekking van vergunningen of korting van dier- of fosfaatrechten? Zo nee, waarom niet?

Vraag 6

Hoe beoordeelt u de verhouding van het bouwstenendocument tot de uitspraken van de Raad van State in het stikstofdossier en tot het advies van de landsadvocaat van 22 april 2025, waarin wordt gesteld dat zonder gebiedsgerichte doorrekening van effecten en aanvullende gebiedsspecifieke bron- en natuur(herstel)maatregelen, inclusief tijdige uitvoering en borging, geen sprake kan zijn van juridisch houdbare vergunningverlening?^{5, 6}

Vraag 7

Deelt u de opvatting dat de emissiedoelstellingen in het bouwstenendocument, die zijn gebaseerd op reducties ten opzichte van 2019, in strijd zijn met de rechterlijke uitspraak in de Greenpeace-zaak? Zo nee, waarom niet?

Vraag 8

Erkent u dat het plan expliciet beoogt vergunningruimte te creëren voor nieuwe economische activiteiten, zoals woningbouw, infrastructuur en uitbreiding van landbouw, en dat dit het risico met zich meebrengt dat de gerealiseerde reducties direct weer teniet worden gedaan door nieuwe stikstofuitstoot? Zo ja, hoe voorkomt u dit? Zo nee, waarom niet?

Vraag 9

Heeft u bij de beoordeling van het bouwstenendocument advies gevraagd aan terreinbeherende organisaties zoals Staatsbosbeheer, die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het overgrote deel van de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden? Zo ja, wat was hun oordeel? Zo nee, waarom niet?⁷

Vraag 10

Kunt u deze vragen zo snel mogelijk één voor één beantwoorden?

⁴ Rechtbank Den Haag, 22 januari 2025, ECLI:NL:RBDHA:2025:578

⁵ Raad van State, 2 juli 2025, «Twee uitspraken over verzoeken om natuurvergunningen gedeeltelijk in te trekken» (Twee uitspraken over verzoeken om natuurvergunningen gedeeltelijk in te trekken – Raad van State); Raad van State, 28 mei 2025, «Woningbouw op bemeste landbouwgrond: hoe werkt intern salderen dan?» (Woningbouw op bemeste landbouwgrond: hoe werkt intern salderen dan? – Raad van State); Raad van State, 18 december 2024, «Rechtspraak over intern salderen wijzigt» (Rechtspraak over intern salderen wijzigt – Raad van State); Raad van State, 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4923; Raad van State, 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4909

⁶ Rijksoverheid, 22 april 2025, «advies inzake Maatregelenpakket MCE&N i.r.t. toestemmingverlening» (Maatregelenpakket Ministeriële Commissie Economie en Natuurherstel | Brief | rijksoverheid.nl)

⁷ Natura2000.nl, «Programma Natuur» (Programma Natuur | natura 2000); Staatsbosbeheer, «Thema Natura 2000-gebieden» (Natura 2000-gebieden)

Mededeling

De vragen van het lid Kostić (PvdD) over het stikstofplan «Bouwstenendocument emissiereductie landbouw» (kenmerk 2025Z15279; ingezonden 21 augustus 2025) kunnen niet binnen de gebruikelijke termijn worden beantwoord vanwege de benodigde afstemming. Ik zal uw Kamer zo spoedig mogelijk de antwoorden op de vragen doen toekomen.